

Robežsarga Oskara Rēvalda atmiņu stāsts

Kā es uzsāku dienesta gaitas Latvijas robežsardzē?

1991. gadā es strādāju Alūksnes patērētāju biedrībā, un kādu dienu saņēmu pavēsti par iesaukšanu obligātajā dienestā. Kaut arī bija zināms, ka PSRS armijā vairs neiesauc, biedrības vadību bija grūti pārliecināt, ka esmu saņēmis oficiālu pavēsti par iesaukšanu aktīvajā valsts dienestā. Tikai tad, kad parādīju dokumentu, nevienam vairs nebija nekādu jautājumu.

Latvijas Republikas Valsts dienesta iesaukšanas komisija atradās turpat Alūksnē (tagadējās Alūksnes Mūzikas skolas telpās). Noteiktajā dienā uz iesaukumu ieradās aptuveni 30 puīši no visa Alūksnes rajona. Komisijai bija jāuzrāda iesaukšanas pavēste, pase un raksturojums no pēdējās darba vietas. Turpat uz vietas bija jāiziet arī medicīniskās ekspertīzes komisija, kas veica veselības stāvokļa pārbaudi.

Iesaukts Latvijas Republikas valsts dienestā

8. novembrī pēc tik ilgiem gadiem Alūksnē puīšiem atkal bija iespēja un pienākums stāties pašiem savas Tēvzemes sardzē. Notika pirma Latvijas Republikas Valsts dienesta iesaukšanas komisijas sēde. Tiesa, jau 23. oktobrī divi puīši — Jānis Deldis un Māris Skuja nosūtīti uz

ar Guntaru Sniedzānu, Andri Ustinovu, Ingusu Samu un Agri Motorinu jau 14. novembrī bija jāierodas Ventspils rajonā Vārvē, kur tiks iziets apmācību kurss, pēc tā beigšanas puīši stāties valsts robežu sardzē.

Vēl astoņus puīšus paredzēts iesaukt dienestam policijas bataljonā, pārējos — tāpat kā iepriekšminētos piecus — robežsargos. Kopā rajonā šoruden valsts dienestā aizies ap 40 puīšu. Daži atbrīvoti no dienesta vai arī tas atlikts veselības stāvokļa dēļ.

Kadreiz bija nācies būt klāt tajās iesaukuma komisijas sēdēs, ko rīkoja PSRS kara komisariāts. Nepārspīļējot — lielākā daļa jauniesaucamo uz iesaukumu nāca kā uz tiesu smagu sodu saņemt. Tagad starpība milzīga — puīši smaidoši, ar zināmu lepnuma sajūtu. Nedomāju, ka dienests Latvijas bruņotajos spēkos būs atpūta kūrortā, bet katram vismaz ir skaidrs, ka viņš aizstāvēs pats savu zemi un tautu, nevis kādus svešzemnieku iekarojumus.

Aprunājos arī ar Oskaru Rēvaldu. Pirms dienesta viņš strādāja SEUA par transportstrādnieku. Bija pieteicies alternatīvajā dienestā, bet līdzko kļuva skaidrs par iespējām nopietnam karadienestam, bez šaubīšanās izvēlējās to.

Pajautāju arī, ko darītu, ja būtu kā agrāk, kad iesauca PSRS armijā. Atbilde: «Ja būtu iespēja, tad ietu uz alternatīvo dienestu. Bet tagad divu domu nevar būt.»

ARIS UPENIEKS
AIVIŅAS TIMERMANES foto

Iekšlietu ministrijas mācību centru Garkalnē.

Bet pirmā oficiālā iesaukšana valsts dienestā notika tieši pirms Lāčplēša dienas, kas arī ir ļoti simboliski.

Un droši vien ilgi atmiņā šī diena paliks arī liepniekiem Oskaram Rēvaldam, kurš kļuva par pašu pirmo Latvijas Republikas bruņotajos spēkos iesaukto. Ari dienests atbildīgs un godpilns — robežapsardzības karaspēkā. Oskaram Rēvaldam kopā

Rezultātā Valsts dienesta iesaukuma komisija mums piedāvāja dienēt atjaunotajā Latvijas Robežsardzes dienestā vai Konvoja pulkā. Mēs pieņemām lēmumu stāties Robežsardzes dienestā. Es savas dienesta gaitas uzsāku Vārves robežsargu mācību centrā un biju viens no pirmajiem jauniešajiem.

Tālāk mans ceļš veda uz Mālpils mācību centru, tad uz Siguldas sakaru mācību centru un visbeidzot uz 2.Viļakas robežsargu bataljonu.

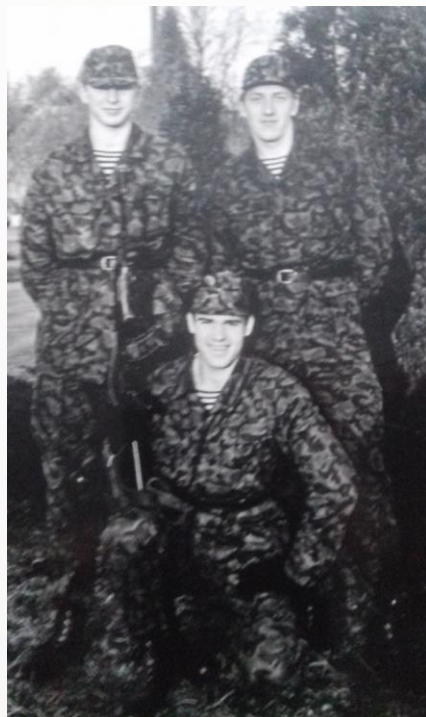
1991. gada 14. novembrī plkst. 08:00 no rīta mūs, piecus puīšus, ar autobusu veda no Alūksnes uz Vārves mācību centru, kur izmitināja vienstāvu kazarmā bijušajā PSRS armijas daļā. Atceros, ka manā ierašanās dienā Vārves robežsargu mācību centrā bija daudz jauniešajto karavīru un līdz vakaram ieradās vēl vairāk no dažādiem Latvijas rajoniem. Jau pirmajā vakarā pie mums uz kazarmām atnāca mācību centra priekšnieks Aleksandrs Svirskis. Viņš ar mums aprunājās par sadzīvīskām lietām, pastāstīja, kāda ir situācija ar formas tērpa apgādi un informēja, kas mūs sagaida tuvākajā laikā.

Robežsargu apmācības nodrošināja virsdienesta karavīri. Ēdienu gatavoja turpat – mācību centrā.

Vārves robežsargu mācību centrā es nodienēju tieši 11 dienas. Diemžēl šajā laikā mēs, jauniešajtie robežsargi, formas tērpu tā arī nesaņēām, un savu dienestu nācās aizvadīt tajā pašā apģērbā, kādā bijām ieradušies mācību centrā.

Saistībā ar jauniešajto karavīru apgādes trūkumu Vārvē, mums tika piedāvāts turpināt dienestu Mālpils mācību centrā. Tur es nodienēju vienu mēnesi un devu arī Latvijas karavīra zvērestu, kas svinīgos apstākļos notika Mālpils tehnikuma aktu zālē.

Salīdzinot Vārves robežsargu mācību centra un Mālpils mācību centra materiāltehnisko nodrošinājumu un dienesta organizāciju, pēdējā bija jūtamas krasas atšķirības. Ierodoties Mālpilī, mūsu vada komandieris uzreiz veica aptauju, pēc kuras paziņoja, ka uz vienu diennakti mūs palaidīs uz mājām pēc sporta apģērbā. Jau otrā dienā mums izsniedza formas tērpus. Jāatzīst, ka arī ēdienkarte krasi atšķīrās. Ēdienu mums gatavoja Mālpils tehnikuma pavāres, pie kurām varēja iegādāties arī bulciņas. Pēc Vārves tas sākotnēji likās kā diena pret nakti, kaut gan kopumā dienas režīms bija diezgan noslogots ar mācībām.

Jauniešajtais O.Rēvalds (2.rindā no kreisās puses pirmais) kopā ar citiem dienesta karavīriem.

Foto no O.Rēvalda privātā arhīva.

Pēc viena apmācību mēneša Mālpils mācību centrā – mūs 20 jaunus robežsargus – nosūtīja turpmākajām mācībām uz Siguldas sakaru mācību centru.

Tur mūs sagaidīja ļoti sliktā stāvoklī atstāts padomju armijas militārais objekts. Mums pašiem nācās atjaunot kazarmas ēkas centrālo apkuri un iztīrīt telpas. Pirmajā stāvā atradās ēdnīca, un jāatzīst, ka tik daudz prusaku es savā mūžā nebiju redzējis! Vietējā veikalā mēs pirkām dažādus insektu iznīcināšanas līdzekļus, bet diemžēl nekas nelīdzēja.

Sākotnēji mūsu ēdināšanai tika izdalīts viens rublis dienā, un pārtiku mums pašiem nācās iegādāties vietējā veikalā. Tajos laikos par vienu rubli neko daudz nevarēja nopirkt, tāpēc labi, ka mums grupā bija vietējie puīši no Siguldas, kā arī netālu dzīvoja mana tante, kura palīdzēja ar saviem krājumiem. Pēc jaunā gada, kad par mācību centra priekšnieku kļuva Ivars Redisons, un drīz vien pēc viņa iecelšanas Robežsargu brigādes komandiera amatā, Siguldas mācību centra priekšnieka pienākumus sāka pildīt Viviana Nettle, dienesta apstākļi un mācību organizācija mācību centrā manāmi uzlabojās. Beidzot tika noslēgts līgums ar kādu Siguldas ēdnīcu par mūsu turpmāko ēdināšanu. Mazgāt veļu mēs vedām uz Mālpili. Es tajā laikā pildīju jau virsseržanta pienākumus un nodarbojos ar visām saimnieciskajām lietām.

Janvāra beigās mums parādījās pasniedzējs, kurš mācīja darboties ar dažādām rācijām: kā uzstādīt antenas, meklēt frekvences un lietot Morzes ābeci. Mums paveicās, ka no padomju armijas kazarmās bija palikusi automašīna GAZ 66 ar komandpunktu, un tā bija pilna ar rācijām.

1992. gada maija beigās mēs kārtojām ieskaitei ar laika kontroli – vajadzēja pēc iespējas ātrāk nodibināt sakarus starp četrām dažādām rācijām un nodot nepieciešamo informāciju. Dažas dienas vēlāk notika Siguldas sakaru mācību centra pirmais izlaidums. Pēc absolvēšanas es un vēl 3 puīši, tikām norīkoti uz 2.Viļakas robežsargu bataljonu, kur uzsākām dienestu Komandanta rotas sakarnieku grupā. Toreiz rotas komandieris bija leitnants Ēvalds Vancāns, bet sakarnieku grupas komandieris – seržants Vladimirs Krilovs.

Jau pirmajā dienā mums tika uzdots nodibināt sakarus ar Robežsargu brigādi un pārējiem robežsargu bataljoniem. 2.Viļakas bataljona izvietojumā, robežšķērsošanas vietās un atbalsta punktos uzstādījām antenas un tā saucamās kolhoza rācijas "LON". Vietās, kur nebija elektrības padeves, likām sārma akumulatorus un veicām to maiņu.

Drīzumā 2.Viļakas robežsarga bataljona vadība mani nosūtīja uz inspektora kursiem Mālpils mācību centrā. Atgriežoties atpakaļ, tiku iecelts Komandanta rotas Apsardzes vada grupas komandiera amatā, taču, ņemot vērā manas zināšanas un prasmes strādāt ar sakaru līdzekļiem, paralēli turpināju pildīt arī sakarnieka pienākumus.

Īsi pirms obligātā dienesta beigām, mani izsauca 2.Viļakas robežsargu bataljona štāba priekšnieks majors Ārijs Jansons un piedāvāja turpināt dienestu Robežsardzē. Pēc nelielām pārdomām šim piedāvājumam piekritu un joprojām turpinu dienestu Valsts robežsardzē.